

Lycksele Avfall & Vatten AB

Lycksele kommun

Grundläggande granskning 2021

Building a better
working world

Sammanfattning

Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska kommunens förtroendevalda revisorer årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. På samma sätt granskar revisorerna, genom de lekmanrevisorer som utsetts enligt kommunallagens 10 kap. 2-6 §§, även verksamheter som bedrivs i kommunala företag. Denna grundläggande granskning är en del av revisorernas årliga granskningen som ligger till grund för ansvarsprövningen av samtliga styrelser och nämnder.

Enligt God revisionsred ska den grundläggande granskningen inriktas mot att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelsen har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Granskningen är av översiktlig karaktär.

I vår översiktliga granskning av bolagsstyrelsen i Lycksele Avfall och Vatten AB konstaterar vissa avvikelser. Vi bedömer att styrelsen delvis har en tillräcklig styrning och kontroll av verksamheten. Vi bedömer att styrelsen säkerställt en tillräcklig styrning och kontroll avseende ekonomin. Vidare bedömer vi att styrelse når måluppfyllelse för ekonomin. Måluppfyllelsen för verksamheten kan vi däremot inte bedöma eftersom styrelsen inte har följt upp sina mål för 2021. Vidare så har inte styrelsen säkerställt att bolaget följer kommunens styrmodell samt internkontrollreglemente fullt ut.

För sammanfattande bedömning och rekommendationer, se avsnitt 3.

Innehåll

1.	Inledning.....	3
1.1.	Bakgrund.....	3
1.2.	Syfte och revisionsfrågor	3
1.3.	Avgränsning	3
1.4.	Revisionskriterier.....	3
1.5.	Genomförande	6
2.	Granskningsresultat.....	7
2.1.	Styrning.....	7
2.2.	Måluppfyllelse	8
3.	Sammanfattande bedömning och rekommendationer	10

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunrevisionen granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de lekmannarevisorer som utsetts i företag enligt kommunallagens 10 kap. 2-6 §§, även verksamheten i dessa juridiska personer.

Lekmannarevisorn ska, enligt aktiebolagslagens 10 kap. 3 § granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen skall utgå från god revisionsred. Enligt God revisionsred 2018 ska den grundläggande granskningen innehålla:

- ▶ Granskning av måluppfyllelse.
- ▶ Granskning av styrning och intern kontroll.

Granskningen har sin utgångspunkt i God revisionsred, samt i de risker som framkommit i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys för år 2021. Granskningen är av översiktlig karaktär.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge lekmannarevisorn underlag till sin granskningsrapport där denne ska uttala sig om huruvida bolagets verksamhet har sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Följande revisionsfrågor ska besvaras i granskningen:

- ▶ Har styrelsen en tillräcklig styrning av verksamhet och ekonomi?
- ▶ Har styrelsen en tillräcklig kontroll över verksamhet och ekonomi?
- ▶ När styrelsen måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?

1.3. Avgränsning

Granskningen avser Lycksele Vatten och Avfall AB (LAVAB). I tid avgränsas granskningen till verksamhetsår 2021.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning.

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

Kommunallagen

Kommunrevisionen granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de lekmannarevisorer som utsetts i företag enligt kommunallagens 10 kap. 2-6 §§, även verksamheten i dessa juridiska personer.

Aktiebolagslagen

Lekmannarevisorn ska, enligt aktiebolagslagens 10 kap. 3 § granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Bolagsstyrelsens huvuduppgifter är enligt lagen bla följande:

- ▶ Styrelsen svarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter.
- ▶ Styrelsen skall fortlöpande bedöma bolagets och, om bolaget är moderbolag i en koncern, koncernens ekonomiska situation.
- ▶ Styrelsen skall se till att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.
- ▶ Styrelsen skall meddela skriftliga instruktioner för när och hur sådana uppgifter som behövs för styrelsens bedömning enligt 4 § andra stycket skall samlas in och rapporteras till styrelsen. Instruktioner behöver dock inte meddelas om dessa med hänsyn till bolagets begränsade storlek och verksamhet skulle sakna betydelse för rapporteringen till styrelsen.

Bolagsordning och ägardirektiv

Bolagsordningen klargör att bolaget har till föremål för sin verksamhet att inom Lycksele kommun bedriva verksamhet avseende vattenförsörjning, omhändertagande av avloppsvatten samt kommunal avfallshantering. Bolagets ändamål är att med iakttagande av bestämmelserna i miljöbalken och i förekommande fall den kommunala likställighets- och självkostnadsprincipen fullgöra det ansvar - till den del detta ej innefattar myndighetsutövning - åvilar Lycksele kommun enligt miljöbalken och annan lagstiftning.

Enligt ägardirektivet ska LAVAB i sin verksamhet bidra till Lycksele kommuns vision "Lycksele - Naturligt från grunden". Verksamhetens inriktning är, enligt ägardirektivet, att bolaget ska:

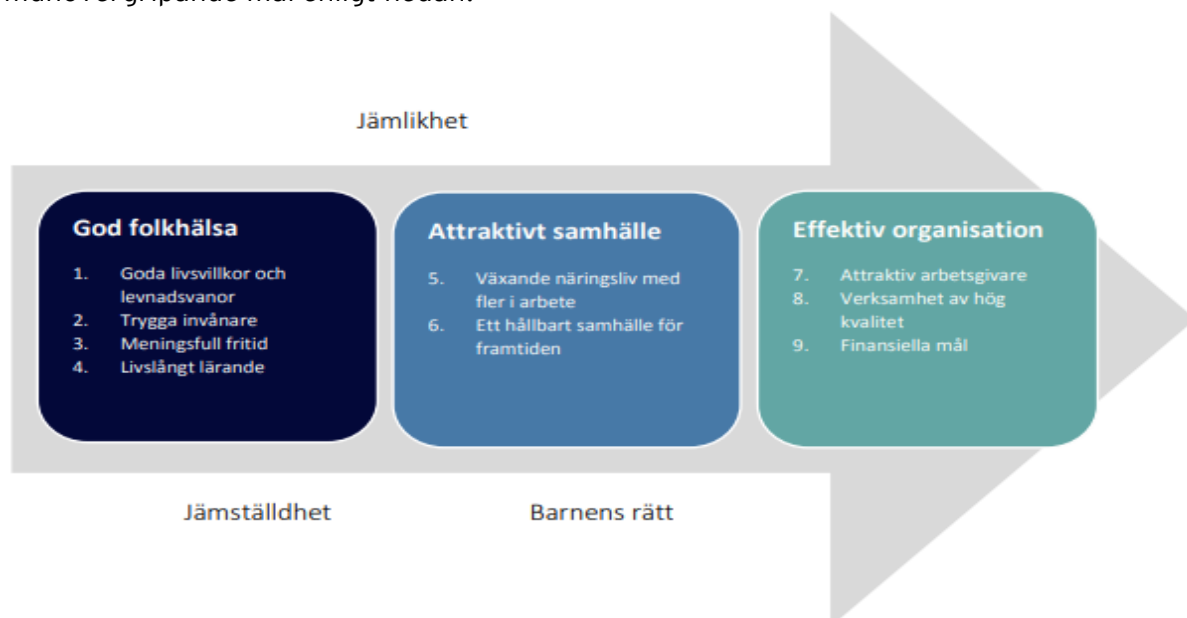
- ▶ succesivt utveckla verksamheten för att minska miljö- och klimatpåverkan
- ▶ reinvestera och underhålla i en takt som säkrar för kommande generationer
- ▶ utveckla behandling och förädling av verksamhetsavfall
- ▶ generera synergieffekter vid återvinningscentralerna som bidrar till att minska kostnaderna för hushållsavfallskollektivet
- ▶ utarbeta underlag för prissättning inom taxekollektivet för allmänt vatten, avlopp och avfall så att resultatet balanseras över tid
- ▶ medverka vid utarbetande och framtagande av strategiska styrdokument som berör bolagets ansvarsområden

Vad gäller ekonomi klargör ägardirektivet att ny långsiktig finansiering i första hand ske externt så länge detta bedöms vara marknadsmässigt fördelaktigt. Resultat kopplade till vatten och avlopp samt avfall ska bedrivas efter självkostnadsprincipen. Den övriga verksamheten som bedrivs på marknadsmässiga villkor har ett avkastningskrav på minst 150 000 kronor per år.

Bolaget ska i samband med årsredovisningen redovisa på vilket sätt ägardirektiven har verkställts.

Kommunfullmäktiges vision och övergripande mål

Kommunfullmäktige har i augusti 2020 fastställt Vision och kommunövergripande mål för 2021. Grunden utgörs av tre kommunövergripande målområden; God folkhälsa, Attraktivt Samhälle och Effektiv organisation. Målområdena utgör de inriktningar som Lycksele kommun prioriterar att sträva mot. Inom målområdena har fullmäktige beslutat om nio kommunövergripande mål enligt nedan:

Figur 1: Kommunövergripande mål och målområden 2021.

Varje styrelse och nämnd ska prioritera och bryta ner de kommunövergripande inriktningsmålen till nämnds- eller styrelsespecifika mål. Målen ska vara mätbara eller ha en indikator kopplade till sig. Målen följs upp årligen och indikatorerna ska följas upp könsindelad där sådan statistik finns.

Uppföljning av kommunens målluppfyllelse sker löpande genom analyser av verksamhet och ekonomi med hjälp av indikatorerna. Verksamheterna rapporterar utfall till nämnd och styrelse i samband med verksamhetsberättelser två gånger per år. Nämnder rapporterar sin analys av verksamhet och ekonomi till kommunstyrelsen via verksamhetsberättelser. Kommunstyrelsen gör utifrån verksamhetsberättelserna och bolagens rapportering en helhetsbedömning av utvecklingen i kommunkoncernen och rapporterar till kommunfullmäktige genom delårsrapport och årsredovisning.

Av fullmäktige fastställt internkontrollreglemente (reviderat 2018) regleras hur styrelse och nämnder ska säkerställa en tillräcklig intern kontroll. Styrelse och nämnder ska inför varje verksamhetsår genomföra en riskanalys för olika processer utifrån sannolikhet och konsekvens. Utifrån riskanalysen ska respektive styrelse och nämnd anta en internkontrollplan som innehåller följande delar:

- ▶ Rutin/system
- ▶ Risk
- ▶ Kontrollmoment
- ▶ Kontrollmetod
- ▶ Kontrollansvar
- ▶ Vem kontrollen utförs av
- ▶ Frekvens
- ▶ Uppföljning

Resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen ska, med utgångspunkt från antagen plan, rapporteras till nämnden/styrelsen. Uppföljning av de utförda kontrollerna ska minst ske två gånger per år, medan de risker som bedöms allvarliga ska rapporteras löpande till nämnd/styrelse.

1.5. Genomförande

Granskningen har genomförts genom dokumentanalys.

2. Granskningsresultat

2.1. Styrning

Revisionsfråga 1: Har styrelsen en tillräcklig styrning av verksamhet och ekonomi?

2.1.1. Iakttagelser

Vi har översiktligt granskat styrelsens styrning av verksamhet och ekonomi med utgångspunkt i de revisionskriterier som beskrivits ovan (se avsnitt 1.4). I nedanstående tabell sammanställs våra iakttagelser utifrån respektive kontrollpunkt.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar
Beslutat om verksamhetsmål utifrån fullmäktiges övergripande mål	✗	Styrelsen har inte beslutat om verksamhetsmål utifrån fullmäktiges mål. Bolaget beslutade dock om en affärsplan för 2021 vid sammanträde i februari 2021. Affärsplanen innehåller åtta mål för bolaget.
Beslutat om mätbara indikatorer med målvärden för att mäta måluppfyllelsen.	—	Styrelsen har inte beslutat om mål utifrån fullmäktiges övergripande mål och har därmed inte beslutat om indikatorer för uppföljning av sådana mål. Målen i bolagets affärsplan är dock i stor utsträckning mätbara, exempelvis mål om NKI (nöjd kundindex), ökad omsättning och nollvision avseende arbetsskador.
Beslutat om budget	✓	Styrelsen beslutar om budget för bolaget vid sammanträde i december 2020. Budgeterat resultat uppgår till 212 tkr.
Styrelsen har gjort en risk- och konsekvensanalys för att identifiera områden som kräver kontroll.	✗	Styrelsen har inte genomfört en risk- och konsekvensanalys.
Beslutat om en internkontrollplan utifrån risk- och konsekvensanalys.	✗	Styrelsen har inte beslutat om en internkontrollplan.
Internkontrollplanen innehåller - Rutin/system - Risk - Kontrollmoment - Kontrollmetod - Kontrollansvar - Vem kontrollen utförs av - Frekvens - Uppföljning	ET.	Se ovan.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, — = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse

Revisionsfråga 2: Har styrelsen en tillräcklig uppföljning av verksamhet och ekonomi?

2.1.2. Iakttagelser

Vi har översiktligt granskat styrelsens uppföljning av verksamhet och ekonomi med utgångspunkt i de revisionskriterier som beskrivits ovan (se avsnitt 1.4). I tabell nedan har vi sammanställt våra iakttagelser utifrån respektive kontrollpunkt.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar
Styrelsen har följt upp verksamhet, måluppfyllelse och ekonomi i en delårsrapport.	✓	Styrelsen har godkänt en delårsrapport per augusti 2021. Delårsrapporten innehåller uppföljning av verksamhet och ekonomi. Delårsrapporten innehåller också värden på indikatorer utifrån kommunfullmäktiges övergripande mål men det framgår inte på vilket sätt värdena relaterar till LAVAB:s verksamhet.
Styrelsen har följt upp verksamhet och ekonomi i en årsredovisning i enlighet med kommunens riktlinjer.	✓	Bolaget har följt upp verksamhet och ekonomi i en årsredovisning i mars 2022.
Styrelsen har två gånger under året följt upp resultatet av internkontrollplan.	✗	Styrelsen har ej antagit internkontrollplan.
Resultatet från utförda kontroller lever upp till kraven.	ET	Se ovan

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, — = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse

2.2. Måluppfyllelse

Revisionsfråga 3: När styrelsen måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?

2.2.1. Iakttagelser

Vi har översiktligt granskat styrelsens måluppfyllelse med utgångspunkt i styrelsens mål för verksamhet och ekonomi.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar
Styrelsens mål för verksamheten är uppfyllda	Kan inte bedöma	Bolaget följer inte upp måluppfyllelsen. Årsredovisningen beskriver mål såsom att leverera dricksvatten av hög kvalitet och att

		avfallshanteringen ska ske på bästa sätt för miljö, kretslopp och ekonomi. Det framgår dock inte om målen uppnåtts. I årsredovisningen har inte bolaget följt upp målen i affärsplanen.
Styrelsens mål för ekonomi är uppfyllt		Resultatet för vatten- och avloppsverksamheten blev en budget i balans, vilket är förenligt med ägardirektivet. Resultatet för hela bolaget uppgår till 177 tkr. Bolaget uppfyller därmed ägardirektivets krav.
Styrelsen har vidtagit åtgärder vid prognos om missad måluppfyllelse (verksamhet och ekonomi)	ET	Se ovan

 = ingen eller oväsentlig avvikelse, = viss avvikelse, = väsentlig avvikelse, ET = ej tillämpligt

3. Sammanfattande bedömning och rekommendationer

I vår översiktliga granskning av bolagsstyrelsen i Lycksele Avfall och Vatten AB konstaterar vissa avvikelser. Vi bedömer att styrelsen delvis har en tillräcklig styrning och kontroll av verksamheten. Vi bedömer att styrelsen säkerställt en tillräcklig styrning och kontroll avseende ekonomin. Vidare bedömer vi att styrelse når måluppfyllelse för ekonomin. Måluppfyllelsen för verksamheten kan vi däremot inte bedöma eftersom styrelsen inte har följt upp sina mål för 2021. Vidare så har inte styrelsen säkerställt att bolaget följer kommunens styrmodell samt internkontrollreglemente fullt ut.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Revisionsfråga	Bedömning
Har styrelsen en tillräcklig styrning av verksamhet och ekonomi?	<p>Vi bedömer att styrelsen i delvis har en tillräcklig styrning av verksamhet och ekonomi.</p> <p>Styrelsen har beslutat om en budget och affärsplan för 2021. Affärsplanen innehåller åtta mål som i stor utsträckning är mätbara. Styrelsen har dock inte beslutat om mål utifrån kommunfullmäktiges övergripande mål, vilket inte ligger i linje med kommunfullmäktiges beslutade styrmodell för kommunkoncernen.</p>
Har styrelsen en tillräcklig kontroll över verksamhet och ekonomi?	<p>Vi bedömer att styrelsen delvis har en tillräcklig intern kontroll.</p> <p>Styrelsen har inte genomfört någon riskanalys och inte beslutat om någon internkontrollplan, vilket såväl styrelse som nämnder ska göra enligt kommunens internkontrollreglemente. Styrelsen har följt upp verksamhet och ekonomi i enlighet med gällande direktiv. Styrelsen har inte följt upp måluppfyllelse för verksamheten.</p>
Når styrelsen måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	<p>Vi kan inte bedöma måluppfyllelse för verksamheten. Vi bedömer att styrelsen delvis når måluppfyllelse för ekonomin.</p> <p>Styrelsen har inte följt upp mål som finns i ägardirektiv eller affärsplan. Årets resultat uppgår till 177 tkr. Bolagets mål i ägardirektivet gällande ekonomin för verksamheten som bedrivs på marknadsmässiga villkor är uppnått.</p>

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi styrelsen att:

- ▶ Säkerställa följsamhet till av kommunfullmäktige beslutade styrmodell för kommunkoncernen.
- ▶ Säkerställa följsamhet till av kommunfullmäktige beslutade internkontrollreglemente.

Lycksele mars 2022

Max Stenman
Revisionskonsult, EY

Per Ståberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY